NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok VII. **Kraków, niedziela 9 marca 1924** **Nr. 58.**

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Krak[...]kowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekow[...] Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty nal[...]inistracyi.
Komunikaty przesłar[...]one.
Redakcya rękopisów nie[...]powiada.
Redaktor naczelny [...]łudnie.

Cena Nru Mp. 250.000

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 5800000 kwrt. 17400000
w Krakowie z odnoszeniem do domu mies. 6000000 kwrt. 18000000
Na prowincyi: z przesyłką pocztową mies. 7000000 kwrt. 21000000
Zagranicą: z przesyłką pocztową mies. 12000000 kwrt. 36000000
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo złp. 0·08, wiersz milimetr. 1-szp. złp. 0·10. Nadesłane złp. 0·30. Wiersz milimetrowy 1-szpalt. w tekście złp. 0·40. Wiersz milim. 1-szp. na 1-szej stronie złp. 0·50 Gratulacye złp. 3. Inser. zamiejsc. o 50%, zagr. o 100% droższe.
Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty.

Łańcuch skandalów.

Kraków, 8 marca.

(sn) Serya wielkich skandalów politycznych, zapoczątkowana przed kilku tygodniami rozgłośną aferą naftową w Stanach Zjednoczonych, dosięgła łańcuchem chronologicznym poprzez sprawę nadużyć przy odbudowie zniszczonych departamentów we Francyi i poprzez aferę spirytusową a obecnie i naftową w Czechach także i Polskę. W krótkim przeciągu czasu przedostały się do wiadomości publicznej i przybrały rozmiary wielkiego skandalu, sprawa nadużyć przy rewizyach walutowych w Warszawie, sprawa zamówień 900 parowozów w Gdańsku po cenach o 100 procent wyższych od cen targowych, sprawa malwersacyj w państwowych zakładach graficznych, sprawa zakładów żyrardowskich, sprawa katowickiego oddziału Banku krajowego, sprawa Skarbofermu, sprawa fabryki „Azot"... Brak wprost tchu do dalszego wyliczania wszystkich „spraw", ujawnionych w ciągu zaledwie kilkunastu dni a odsłaniających fatalne objawy korupcyi w administracyi. Już same, dotychczas znane, szczegóły tych afer pozwalają nam odgadnąć, co było jedną z najbardziej zasadniczych przyczyn naszych niedomagań. Nieskazitelnie czysty państwowy aparat urzędniczy, wolny od wszelkich wpływów postronnych, nie ulegający pokusie osobistych korzyści materyalnych byłby nam niezawodnie oszczędził wiele z tych ciężkich przeżyć, które nas nawiedziły w minionych 5 latach.

Większość spraw wyżej wyliczonych nie została dotychczas w zupełności wyświetlona, jak zatem z jednej strony nie znamy jeszcze rozmiarów tych skandalów ani wszystkich istotnych winowajców, tak z drugiej strony możliwem jest, że pogoń za senzacyą wyolbrzymiła niektóre z nich. Możliwem jest, że w niektórych wypadkach nie osobista korzyść materyalna odnośnych urzędników, lecz brak doświadczenia lub brak należytej staranności przyczynił państwu szkody, często nie do naprawienia. W każdym bądź razie potwierdził się w ten sposób, niestety, nieujawniany publicznie ale niemniej głucho w społeczeństwie krążący sceptyczny pogląd na działalność różnych naszych urzędów, przygnębiający dobrych obywateli a złym obywatelom dający wymówkę do usuwania się od obowiązków wobec państwa. Nic bowiem nie demoralizuje obywatela bardziej, jak objawy rozprzężenia moralno-politycznego poszczególnych urzędników, z którymi przeciętny obywatel nazbyt łatwo identyfikuje samo państwo. W wyższym stopniu niż gdzieindziej odnosi się to do kraju, gdzie ogólny poziom kultury politycznej jest jeszcze niezbyt wysoki i gdzie obywateli z imienia trzeba dopiero wychować, by się nimi stali w istocie i by obowiązki wobec państwa weszły im w krew i ciało. Najlepszą szkołą takiego wychowania obywatelskiego jest zaś nieskazitelny aparat urzędniczy, świecący żywym przykładem oddania się sprawie i osobistej bezinteresowności.

Mimo przygnębiającego wrażenia, jakie musi wywołać odruchowo ujawnienie tak wielu wypadków jaskrawych nadużyć, głębsza refleksya wykrywa jednak w tych faktach pewien moment zasadniczo dodatni. Oto wykrycie obecne tych nadużyć nie oznacza wszakże, by właśnie obecnie wezbrała tak fala korupcyi. Są to wszakże wszystko fakta z dalszej lub bliższej przeszłości a ujawnienie ich obecnie świadczy raczej o pewnem opamiętaniu się, o jakiejś dokonywującej się ewolucyi na lepsze, o jakiemś oczyszczaniu się atmosfery. Wszak na to, by wystąpić z publicznem oskarżeniem o nadużycia tego rodzaju, trzeba człowieka o wysokim harcie moralnym, który bądź odrzucił korzyści ofiarowane mu za milczenie bądź też zdobył się na odwagę narażenia się ludziom z reguły wpływowym i posiadającym potężne poparcie finansowe. Bywają wszakże okresy, gdy moralność obywatelska jest tak zdeprawowana, tak przesiąknięta błotnistemi wyziewami egoistycznych pobudek, że choć niejeden, stykając się z takim skandalem, odczuwa wstręt i odrazę do ludzi w niego wmieszanych, mimo to jednak nie demasku[je], bo wie, że głos jego przeminie bez echa, [bo] zagłuszą go, zanim otworzy usta.

Wydobycie na jaw tych wszystkich brudnych spraw i poddanie ich pod sąd opinii publicznej oraz ogólne oburzenie, z jakiem się spotkały, świadczy więc o tem, że w atmosferze naszego życia publicznego powiał jakiś silny wiatr, który oby wymiótł wszystkie fatalne pozostałości minionego okresu nierządu i nieudolności. Powiedziano gdzieś, że skandale korupcyjne są dowodem moralnego zdrowia. Chodzi jednak o to, aby odsłonić wszystkie, choćby najprzykrzejsze momenty tych skandalów, nie zawahać się, choćby chodziło o osoby najbardziej wpływowe, a winnych ukarać bezwzględnie, nie zadawalając się potępieniem ich przez opinię. Nie powinna być przeszkodą obawa przed dyskredytowaniem się wobec zagranicy, bo bezwzględność w tępieniu nadużyć niezawodnie lepsze na nią zrobi wrażenie niż zatuszowanie sprawy, które zawsze zostawia bardzo szerokie pole dla domysłów, często przesadzonych. A zresztą i w państwach starych, o doskonale wyrobionej administracyi zdarzają się skandale polityczne, nieraz znacznie bardziej sensacyjne, a wszakże łatwiej je wybaczyć państwu młodemu, które swój aparat urzędniczy zestawiało w pośpiechu, doryweczo i z materyału często niedość przygotowanego a przytem do niedawna nie wynagradzało go należycie.

Równolegle z sanacyą gospodarczą powinna iść sanacya administracyi jako jej niezbędny czynnik składowy. Sanacya ta zaś możliwą jest tylko przez bezwzględne ściganie wszelkich ujawnionych nadużyć i oddanie winnych w ręce właściwych sądów. Ta radykalna procedura oczyści i wzmocni aparat urzędniczy, stanowiący kręgosłup państwa i uzdolni go do tem doskonalszego wypełniania powierzonych mu funkcyj.

Ostrzeżenie.

Grono Nauczycielskie I-go Grodz. Społ. Koed. Gimn. hum. (b. realnego) w Grodnie, przestrzega wszystkich przed przyjmowaniem posad w temże Gimnazyum, jakoteż przed wdawaniem się w jakiekolwiek pertraktacye z kierownikiem tegoż Gimn. p. Chaimem Schapirą, lub osobami przez niego upoważnionemi.

Za Grono Nauczycielskie:
Erdman Pinkas, Kruh Hirsch, Dr. Landau Mojżesz, Dr. Specht Herman.

Rada m. Wilna żąda udostępnienia Kłajpedy dla Polski

Wilno, PAT. Rada Miejska miasta Wilna na posiedzeniu w dniu 6 marca br. powzięła następującą uchwałę:

Kraj nasz ponosi ogromne straty z powodu blokady Niemna i niemożności korzystania z portu kłajpedzkiego. Cały obszar ziem wschodnich Rzeczpospolitej z ośrodkiem swoim Wilnem stanowi teren leżący w promieniu systemu Niemna. Blokada Niemna jaką zarządziła Litwa uniemożliwia wykonanie jakiegokolwiek bądź planu gospodarczego na ogromnej przestrzeni ziem polskich, zabójczo wpływa na handel, rozwój przemysłu i rolnictwa. Rada miejska miasta Wilna wychodząc z założenia, że dostęp do portu kłajpedzkiego jest warunkiem rozwoju gospodarczego naszego kraju stwierdza konieczność posiadania przez Polskę całkowitego i nieograniczonego prawa tranzytu przez Litwę wszystkiemi drogami lądowemi i wodnemi do Kłajpedy. Uchwała ta została przyjęta jednomyślnie i ma być przesłana do M. S. Z.

Komisya dla zbadania zajść listopadowych rozpoczęła swe prace.

Warszawa. 7 III. PAT. Sejmowa komisya dla zbadania wypadków listopadowych w Krakowie, Tarnowie i Borysławiu pod przewodnictwem posła Kozłowskiego (ZLN) przy współudziale ministra sprawiedliwości Wyganowskiego oraz przedstawicieli min. spraw wew. i minist. spraw wojsk. przyjęła do wiadomości oświadczenie rządu, że tenże zgodził się z tem, iż regulamin, który został złożony przez komisyę jest wypełnieniem luki w uchwale sejmowej, która niedostatecznie ściśle określiła kompetencye komisyi. Wobec tego komisya ma prawo zbadać akty, przesłuchać świadków itd. Następnie komisya wysłuchała nadesłanego przez ministerstwo sprawiedliwości opisu wypadków w Tarnowie, Krakowie i Borysławiu, sporządzonego na podstawie posiadanych aktów prokuratorskich. Takich samych wyjaśnień postanowiła komisya zażądać od ministerstwa spraw wewn. i spraw wojsk. Na następnem posiedzeniu, które odbędzie się we wtorek przyszłego tygodnia, poszczególni referenci mają wygłosić swoje referaty o wypadkach.

Wczorajsze obrady Sejmu.

Interpelacye i wnioski nagłe. — Konfiskata artykułu Mac Donalda. Sprawa spisku P. P. P. — Wniosek nagły w sprawie Kłajpedy.

Sin Warszawa. (Telefonem). Na wczorajszem posiedzeniu sejmu toczyły się w dalszym ciągu obrady nad ustawą o ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Przemawiał cały szereg posłów, m. in. pos. Schipper, Waszkiewicz i in., przyczem stwierdzić trzeba, że posłowie mało wykazywali zainteresowania obradami, co ujawniło się w bardzo słabym komplecie. Natomiast podczas uzasadniania wniosków nagłych sala się zapełnia..

Na początku wczorajszego posiedzenia odczytano szereg interpelacyi, między innemi interpelacyę pos. Łańcuckiego w sprawie konfiskaty przez prokuratora lwowskiego części artykułu premiera Mac Donalda przedrukowanego w lwowskiej „Trybunie robotniczej". Interpelant wskazuje, że artykuł Mac Donalda ukazał się w Daily Heraldzie organie Partyi pracy, wyrażającym oficylną opinię rządu angielskiego. Premier angielski pisze tam o obronie wschodnich granic Polski i o stosunkach polsko-angielskich. Skonfiskowaną część artykułu przedrukowała „Trybuna robotnicza" za „Myślą narodową", które to pismo konfiskacie nie uległo. Interpelant zapytuje, czy uchodzi, ażeby prokuratura lwowska nie pozwalała na zapoznanie się publiczności polskiej z poglądami Mac Donalda, na którego dziś zwrócona jest uwaga całego świata.

Z kolei przystąpionodoobrad nad sprawozdaniem komisyi administracyjnej w sprawie wniosku PPS. i Zw. L. N. co do tajnych organizacyi i spisku PPP., oraz wniosku ZLN. w sprawie tajnej organizacyi „Strażnicy". Referent pos. Prager (PPS.) mówi o spisku PPP. i jego działalności przewrotowej; wykazuje, że sfery prawicowe były dobrze poinformowane o działalności spiskowców z PPP., podobnie jak i o innych tajnych związkach. Postępowanie władz w tej sprawie nie było jednolite, zdymisyonowani w związku z tą sprawą generałowie nie zostali pociągnięci do odpowiedzialności, niektórym z nich okazywano względy do tego stopnia, że np. z powodu choroby żony, uchylono areszt nadgen. Wroczyńskim. (Wrzawa na prawicy).

Mowca stawia rezolucyę, wzywającą rząd do stanowczego zwalczania tajnych organizacyi i spisków, dążących do wywołania zaburzeń w państwie i ukarania winnych udziału w spisku.

Następnie uzasadniał swój wniosek pos. Kozicki (ZLN.).

W dyskusyi nadobu wnioskami przemawiało szereg posłów, m. in. pos. Insler (Koło Żyd.), który zwrócił uwagę na propagandę spiskowców z PPP. skierowano przeciw mniejszościom narodowym i ich przedstawicielom w sejmie.

W głosowaniu przyjęto jednomyślnie pierwszą część rezolucyi pos. Pragera, wzywającą rząd do zwalczania spisków i tajnych organizacyi, a odrzucono 164 gł. przecw 155 drugą część mówiącą o ukaraniu winnych udziału wspisku PPP.

Wybrano ponadto komisyę dla zbadania sprawy tajnych organizacyi, do której weszli posłowie: Chaciński (Ch. D.), Ćwiekowski (Wyzw.), Erdman (Piast), Kozicki (ZLN.) i Prager (PPS.).

Następnie sejm przeszedł do dyskusyi nad ustawą o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, poczem przystąpiono do wyboru członka komisyi dla zbadania zajść listopadowych w miejsce pos. Łaszczkiewicza, który zrzekł się wyboru. Wybrano pos. Gruszkę (Piast).

W dalszym ciągu przystąpił sejm do wniosku nagłego Wyzwolenia w sprawie Kłajpedy, wniosek uzasadniał pos. Dąbski, który zaznacza, że na porządku dziennym sesyi Ligi narodów 10 marca znajduje się 10 spraw polskich, a najważniejszą z nich jest sprawa Kłajpedy. Niepokojącym jest fakt, że po przemówieniu Davesa w grudniu u. r. w Kłajpedzie dały się słyszeć głosy na Litwie, że po załatwieniu sprawy Kłajpedy rząd litewski podejmie starania dla uzyskaniaWilna.

Nagłość wniosku uchwalono i przesłano wniosek do komisyi spraw zagranicznych.

Następne posiedzenie sejmu we wtorek.

Odezwa min. rolnictwa do rolników o subskrybowanie akcyi Banku Polskiego.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Minister rolnictwa i dóbr państwowych wydał odezwę do rolników polskich, w której zaznacza, że niebawem rozpocznie się czynność Banku Polskiego, a z końcem marca zostaje zamknięta subskrypcya na akcye tego Banku. W społeczeństwie utrwala się opinia, iż rolnictwo polskie w zapisach na akcye nie jest należycie reprezentowane. Pod adresem rolnictwa szerzą się zarzuty oskarżenia. Uważa on za swój obowiązek stwierdzić, iż dotychczasowy udział rolnictwa w zapisach na akcye banku polskiego jest niewspółmierny z istotnym stanem posiadania rolnictwa w stosunku do innych gałęzi gospodarstwa narodowego. Zdając sobie dokładnie sprawę ze stanu rzeczy, zmuszony jest zwrócić uwagę rolników na groźną wręcz sytuacyę, w jakiej rolnictwo znaleźć się musi, o ile nie wejdze do Banku Polskiego z ilością akcyi, odpowiadającą chociaż w przybliżeniu jego sile gospodarczej. Zwraca się zatem do wszystkich zrzeszeń rolniczych oraz do wszystkich rolników polskich z wezwaniem i ostrzeżeniem, iż czas jeszcze obowiązek swój spełnić. Nieobecni jak zawsze i wszędzie racyi nie mają.

Mac Donald o obecnym i przyszłym ustroju społecznym.

Londyn. PAT. Pr. Mac Donald wygłosił dziś przemówienie na meetingu w Brighton. Mac Donald powiedział między innemi: Umysły muszą przygotować się do konieczności szukania rozwiązania dla zagadnienia pauperyzmu. Przedmiotem studyów tych powinna być jakakolwiek wielka koncepcya przebudowy życia społecznego drogą ewolucyi socyalnej. Mowca wierzy w przyszłość ustroju socyalistycznego, nie wstydzi się go, ani lęka. W kwestyi samoobrony narodowej Mac Donald powiedział: w tej dziedzinie od samego początku naszych rządów staramy się znaleźć zabezpieczenie należnego bytu naszego narodu drogą wysiłków umysłu ludzkiego, który w wyniku wiekowych swoich prac doprowadził do takiego rozwoju broni, jakiem jest np. lotnictwo. Jest to niewątpliwie olbrzymim postępem w porównaniu z dawnymi środkami obrony prymitywnej. Musimy sobie jednak powiedzieć, że mimo to stopień bezpieczeństw naszego kraju nie uległ w większej mirze zmianie na lepsze. W końcu premier potępił zarówno lokaut, jak i strejki, niezgodę wśród pracowników świata przemysłowego, oraz wprowadzenie zamętu wewnętrznego. Środki te nazwał dziecinnemi i głupiemi. Co do wiadomości, podanej przez prasę o powzięlej rzekomo przez rząd decyzyi w kwestyi bazy morskiej w Singapore nazwał je mieścisłemi zaznaczając, że sprawa Singapore jest wciąż przedmiotem rozważań gabinetu i wpłynie do parlamentu dopiero po powzięciu przez rząd stanowczej decyzyi w tej mierze.

Z obrad angielskiej rady gabinetowej

Londyn. PAT. Według komunikatu oficyalnego na wczorajszem posiedzeniu rady gabinetu postanowiono utworzyć specyalną komisyę dla spraw Indyi, która ma się porozumiewać z członkami rady, sekretaryatu stanu oraz gabinetu wogóle. Rada przyjęła dalej projekt komisyi dla sprawy bezrobocia oraz rozwiązania sprawy uzgodnienia z Francyą i Belgią w kwestyi ustalenia czasu letniego.

Stan armii angielskiej.

Londyn. PAT. Polradio. Sekretarz stanu Walsh w memorjale swoim wyraża zadowolenie ze stanu w jakim znalazł armię w chwili obejmowania urzędu. Zaznacza on, że stan armii zarówno pod względem jakości jak i liczebności nie uległ zmianie i polityka rządu obecnego w tym zakresie nie odbiega od linii nakreślonych przez rząd poprzedni.

Wyjazd posła Thuguta.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu otrzymał pos. Thugut urlop 6 tygodniowy; pos. Thugut wyjeżdża do Włoch dla wypoczynku. Wczoraj przed wyjazdem był pos. Thugut z wizytą u gen. prokuratora warszawskiego i u premiera Grabskiego, oświadczył w związku z interpelacyą sejmową ZLN co do swej mowy na bankiecie ku czci Aleksandra Lednickiego, że jest do dyspozycyi sądu na każde wezwanie i zawiadomił zarazem, że wyjeżdża na 6 tygodniowy urlop.

Narady nad ulgowymi paszportami zagranicznymi.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Wczoraj późnym wieczorem toczyła sę narara minist. w sprawie ulgowych paszportów zagranicznych; szczegółów brak. Jak się dowiaduję, istnieje w tej mierze projekt następujący: Cena paszportu na wyjazd dla rozrywki 500 zł., w celach hadlowych 100 złp., w celach kuracyi 25 złotych polskich.

List marszałka Trąmpczyńskiego w sprawie ochrony lokatorów.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Jak się dowiaduję, wysłał wczoraj marsz. Trąmpczyński list do marszałka Sejmu Rataja z propozycyą wspólnych obrad połązonych komisyi sejmu i senatu w sprawie ochrony lokatorów. Marsz. Rataj odesłał list do sejmowej komisyi prawniczej, która go zwróciła z uwagą, że sprawa ta jest na razie nieaktualną, jak długo senacka komisya prawnicza ustawy nie przedyskutowała i senat ewent. poprawek nie uchwalił. Dopiero po przejściu sprawy przed plenum senatu może być mowa o obradach połączonych komisyi.

Poseł polski w Angorze.

Sin Warszawa. (Telefonem). P. Knol udaje się na stanowisko posła i pełnomocnego ministra przy rządzie otomańskim w Angorze. P. Knol musi zorganizować nowe poselstwo i załatwić również budżet poselstwa, dotychczas nie ustalony.

Z sejmowej komisyi oświatowej

O gimnazya żydowskie we Lwowie i Wilnie.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Sejmowa komisya oświatowa rozpatrywała wniosek nagły klubu Wyzwolenie w sprawie zamknięcia gimnazyum litewskiego w Swięcianach przez kuratoryum wileńskie. Po referacie posła Wędziagolskiego co do gimnazyów żydowskich we Wilnie i gimnazyów we Lwowie odpowiedział na odiośne pytanie min. oświaty p. Miklaszewski, że subskrypcya rządowa dla nich jest niemożliwa ze względu na brak pieniędzy, co do matury w języku żydowskim, względnie hebrajskim, to przeprowadzenie tego jest niemożliwem ze względu na brak znawców tych języków w ministerstwie.

Porażka wojsk hiszpańskich w Maroku.

Londyn, 7. 3 PAT. Z Tangeru donoszą, że w walkach z tubylcami w Melilli wojska hiszpańskie zostały złamane koło Tiziasso i Riffs iodparte w kierunku do Nados. Melilla jest ostrzeliwana. Straty Hiszpanów w zabitych, jeńcach i amunicyi są poważne.

Londyn. 7. 3 PAT. Z Madrytu donoszą: Władze hiszpańskie wysłałydo Melilli nowe rezerwy, złożone z 14 tysięcy ludzi.

Walki w badeńskich zakładach chemicznych.

Ludwigshafen PAT. Podczas wczorajszych zajść w fabryce aniliny i sody zostało kilka osób zabitych i 15 rannych. Wydaleni robotnicy wdarli się dziś ponownie do fabryki i usunęli chętnych do pracy oraz steroryzowali urzędników. Policya zaatakowała robotników, przyczem wywiązała się walka, w czasie której obie strony oddały szereg strzałów. Kilku funkcyonaryuszy policyi odniosło rany. Liczba rannych robotników w czasie dzisiejszego starcia nie jest jeszcze wiadoma.

Protokoły „mędrców Syonu"

I.

Kraków, 8 marca.

Protokoły „Mędrców Syonu", niegodny pamflet wydany przez zaciętych antysemitów i politycznych szarlatanów wywołały w Europie wiele hałasu i doczekały się smutnej sławy a w Rosyi stały się nawet przyczyną niezliczonych ofiar żydowskiego mienia i krwi. Ta biblia antysemitów całego świata została pod każdym względem co do swego pochodzenia autorstwa i celu dostatecznie wyjaśniona. Dziś wiemy dokładnie z jakiego źródła to niecne dzieło powstało, kto i w jakim celu przypisał je żydostwu. Szczęśliwy traf przyczynił się do wykrycia fałszerstwa i do stwierdzenia, że „protokoły mędrców Syonu" są nietylko fałszem lecz niecnym plagiatem.

Pewien rosyjski właściciel dóbr, emigrant zamieszkały w Konstantynopolu, który odkupił od byłego rosyjskiego oficera Ochrany zapomnianą już broszurę adwokata francuskiego Morisa Joly we wydaniu genewskiem 1864, a przedstawiającą pamflet na politykę Napoleona, zwrócił przy czytaniu uwagę, że wiele zdań w tej broszurze jest zupełnie podobnych do francuskiego wydania protokołów. Przy dalszem badaniu doszedł on do przekonania, że protokoły w swej istotnej części są wprost odpisane z tej broszury. Broszura Joly'ego ma formę dyalogów, które toczą się w świecie duchów pomiędzy duchem Machiavela i Montesquiusza, gdzie Macchiavelli (Napoleon) roztacza plan demoralizacyi i zburzenia społeczeństwa przez rzekomą demokracyę w tym celu, aby na ruinach stworzyć nowy despotyzm. Autorowie protokołów „mędrców Syonu" czynią tak samo wkładając w usta „mędrców Syonu" słowa i myśli Machiavella, które mają przygotować ruinę społeczeństwa chrześcijańskiego przez rewolucyę i demokracyę, aby potem na tych ruinach zbudować panowanie żydostwa. Rosyanin ten doniósł o swojem odkryciu korespondentowi „Timesu" w Konstantynopolu, który przekonał się o plagiacie a którego zasługą było, że ogłosił prawdę o protokołach i stwierdził, że „autor był bezwstydnym i niecnym plagiatorem".

Jest niezawodnie zasługą księżnej Radziwiłłowej, arystokratki polskiej żyjącej w New Yorku, a znającej koła dworskie rosyjskich carów z własnej obserwacyi, a która wiele pisała o życiu rosyjskiem, że w odczytach i artykułach w „Revue Mondiale" wyjaśniła genezę idei protokołów, opisała ich powstanie ich cel i autorów. Wedle tego kompetentnego świadka powstała myśl stworzenia dokumentu służącego do wzmocnienia kłamstwa o żydowskiem sprzysiężeniu przeciwko porządkowi społecznemu a mianowicie przeciwko monarchii — w biurach rosyjskiej policyi tajnej w Petersburgu. Wykonawcami tej myśli, a więc autorami protokołów byli agenci tej ochrany, którzy swoją „zaszczytną" pracę wykonywali w Paryżu, korzystając z tamtejszych bibliotek pod „fachowem" kierownictwem ówczesnego szefa rosyjskiej policyi tajnej we Francyi znanego szpiega i prowokatora Raszkowskiego. Jeden z tych agentów, który współpracował w protokołach, rosyjski szlachcic nazwiskiem Golowiński, odwiedzał dom księżnej, przebywającej naonczas w Paryżu. Księżna nie wiedziała oczywiście, że jest tajnym agentem — gdy ten pokazał gotowy manuskrypt protokołów, z których był bardzo dumny. Cel protokołów był według mniemania księżnej Radziwiłłowej podwójny; dokuczyć Żydom i liberałom i zdyskredytować żydostwo i liberalizm w oczach chwiejnego cara.

Jak później wykazano korzystali autorowie protokołów w swoim dziele obok znanych dyalogów Jolyego także z kilku pism reakcyjnych polityków rosyjskich jakoto Pobiedonoscewa i innych, nadających się do ich celu i z innego materyału antysemickiego, który zbierali z różnych literackich źródeł. A więc z obskurnych pism klerykalno-reakcyjnych Francuzów: Gougenot de Mousseaux, ojca idei żydowsko massońskiego sprzysiężenia przeciwko światu chrześcijańskiemu i jego ucznia Abbe Chabauty odkrywcy tajnej żydowskiej władzy z siedzibą w Konstantynopolu, z dzieł znanego francuskiego żydożercy Drumonta jakoteż z fantastycznego rozdziału senzacyjnej powieści niemieckiego szpicla Gödsche Betcliff, która się ukazała w roku 1868 „Biarritz", gdzie znajduje się opis tajemniczego zebrania reprezentantów 12 pokoleń żydostwa światowego na starym żydowskim cmentarzu w Pradze.

Pierwszy kongres syonistyczny odbyty w roku 1897 w Bazylei nasunął agentom ochrany myśl ujęcia materyału we formę protokołu tajnych posiedzeń „mędrców Syonu", albo co jest prawdopodobniejsze przemienienia sfabrykowanego dokumentu w taki sposób, ażeby nadać mu pozory prawdopobieństwa. To, że kongres syonistyczny odbywał się zupełnie jawnie wobec chrześcijańskiej prasy nie żenowało tych panów. I w tej formie podał ten fabrykat rosyjskiej tajnej policyi Rosyanin Sergiusz Nilus. Pierwsze wydanie protokołów ukazało się w roku 1902, jako dodatek do jego mistycznych pism: „Wielkość w małem i Antychryst jako bliska polityczna możliwość", w którem oznajmiał rychłe przybycie Antychrysta, potomka z rodziny Dawidów stojącego już przed bramami Konstantynopola. Naród żydowski — pisze w swoich pismach — wspierany przez międzynarodowe masoństwo dąży do zniszczenia całej kultury chrześcijańskiej i wszystkich monarchii, do wygnania monarchów a po dokonanym przewrocie do powołania na tron świata własnego króla i do wprowadzenia okrutnego despotyzmu. We wstępie do protokołów donosi Nilus, że osoba której zawdzięcza francuską kopię protokołów otrzymała ją od pewnej pani, która we wiosce skradła kopię jednemu wolnomularzowi, aby w ten sposób zasłużyć się ojczyźnie.

Po stwierdzeniu fałszerstwa „protokołów mędrców Syonu" godzi się zapytać, któż to jest ten Sergiusz Nilus ta tajemnicza postać, uważana przez jednych za profesora, przez drugich za świętego, uszczęśliwiającego ludzkość plagiatem tego rodzaju, otrzymanym z ręki rosyjskiej tajnej policyi?

Na szczęście mamy autentycznych świadków, którzy nam dają zupełne wyjaśnienie na to zapytanie. Takim świadkiem jest p. A. du Chaillela, zrusyfikowany Francuz, teolog i były oficer Kozaków, natura głęboko religijna skłonna do mistycyzmu. Powodowany uczuciami mistyczno-religijnemi udał się on w roku 1909 do słynnego klasztoru w Kaludze, będącego punktem zbornym wybitnych religijnych mistyków niezadowolonych z warunków obecnych. Tam przebywał cały rok. Niedaleko tego klasztoru mieszkał także Sergiusz Nilus, znany autor kościelny, z którym zawarł znajomość p. du Chaillela. Tej znajomości zawdzięczamy bardzo ważny i interesujący opis życia Nilusa i jego stosunku do protokołów, który, to opis przez swoją rzeczowość pozyskał sobie zupełne zaufanie zwłaszcza, że zdradza pewną przychylność w stosunku do Nilusa, jako mistyka. Wspomnienia swoje o Nilusie podał du Chaillela po wykryciu skandalu z protokołami w prasie rosyjskiej wychodzącej w Paryżu mianowicie w „Posledniji Nowosti" 1921.

Z tego opisu warto przytoczyć następujące szczegóły. Sergiusz Nilus był właścicielem dóbr. Ukończył on uniwersytet moskiewski ale wskutek swego dziwnego charakteru bywał zazwyczaj wyśmiewany. Kiedy został zmuszony do opuszczenia posady w sądzie, poświęcił się studyom filozoficznym i stał się anarchistą. To jednak nie przeszkadzało, że udał się wraz z swoją żoną na Riwierę, gdzie przebywał przez dłuższy czas aż do chwili, kiedy zarządca jego dóbr doniósł mu, że jest zupełnie zrujnowany. Nadszedł dla Sergiusza czas zupełnego ubóstwa.

(Dokończenie nastąpi).

Zaledwie 3% z ziemi ornej w Palestynie jest dotychczas w rękach Żydów. 60.000 rodzin żydowskich zamieszkuje nasze dzielnice, jeśli zatem każda złoży **dziennie tylko 1000 Mp. na głowę, na Fundusz Narodowy,** wówczas wzmocni się znacznie nasz stan posiadania w Palestynie.

Z pobytu posła Thona w Ameryce.

Amerykańskie pisma donoszą: Działalność posła Thona w Chicago była bardzo owocną. Akcya na rzecz „Tarbuthu" ożywia się coraz bardziej. Wszędzie poseł Thon jest bardzo serdecznie witany. Na przedstawieniu w teatrze żydowskim w Chicago przywitał dyrektor teatru obecnego posła Thona w serdecznem przemówieniu, a publiczność urządziła mu owacyę.

Z Chicago poseł Thon udaje się do Bostonu, a następnie do szeregu miast, gdzie weźmie również udział w akcyi na Keren Hajessod.

Do Ameryki przyjechał również znany działacz na niwie kultury hebrajskiej Grinberg, który nawspół z posłem Thonem prowadzić będzie akcyę za Tarbuthem.

—o-o—

Wyniki konferencyi żydowskich akademików w Berlinie.

Berlin. (ŻAT) 1 marca została zamknięta konferencya żydowskich akademików obcokrajowców w Niemczech.

Konferencya postanowiła stworzyć fundusz akademicki, oparty na samoopodatkowaniu się akademików, jakoteż na współudziale społeczeństwa żydowskiego. Fundusz ma służyć do udzielenia pożyczek akademikom, celem umożliwienia im kontynuowania studyów. Studenci mają się zobowiązać wypożyczone sumy później zwrócić. Konferencya powzięła ostrą rezolucyę protestującą przeciw wprowadzeniu numerus clausus na uniwersytetach niemieckich Następna rezolucya wypowiada się za koniecznością stworzenia żydowskiego uniwersytetu w Jerozolimie, jakoteż własnego uniwersytetu w krajach dyaspory.

„Joint" a „Ica"

Paryż. (ŻAT) Niedawno przybył z New Jorku do Paryża Bernard Fleksner, który ma w imieniu „Jointu" zawrzeć układ z Icą w sprawie dalszej akcyi pomocy. Wedle tego układu dalszą pracę odbudowawczą przejmie od „Jointu" nowe towarzystwo, zorganizowane przez Joint i Icę z przedstawicielstwem organizacyi europejskich.

Z obrad Zjazdu kupców żydowskich

Warszawa. (Tel. wł.).

DYSKUSYA.

Podjęta została niedokończona ub. dnia dyskusya nad sprawami

zaliczek na podatek majątkowy.

W dyskusyi zabierali kolejno głos pp. pos. Wiślicki, Heiman, dr. Fuchs, dr. Wasserberg. Fajerstein, Rosenberg, Lipszlat, dr. Lejzerowicz i pos. Eisenstein.

Poszczególni mówcy podkreślali sprzeczności w samej ustawie i wynikające z tego względu powikłania w życiu praktycznem. W dyskusyi merytorycznej na poszczególne zapytania delegatów kupiectwa co do stosowania poszczególnych punktów ustawy, ogólnej odpowiedzi udzielił p. adw. Natanson.

Wielką bolączkę akcyi rządowej zmierzającej do obniżenia cen a mianowicie

sprawę walki z lichwą i spekulacyą

poruszył w obszernym referacie inżynier M. Zajdenman. Skonstatowawszy całą bezpodstawność tej akcyi mówca przechodzi do tematu w jaki sposób stosuje się ona w życiu. Ustawa ta stosuje się najzupełniej dowolnie, a całą akcyę sprowadzono głównie do walki o cenniki. Ileż to starań i zachodów wymagało uznanie cenników, podpisanych przez Organizacyę; lecz nawet i po wydaniu odpowiedniej ustawy zdarzyły się wypadki, że policya nie brała jej pod uwagę.

Mówca podkreśla następnie, że akcya walki z lichwą prowadzona była nie według jakiegoś ustalonego systemu. Była to raczej akcya dowolna, obliczona na jednorazowy efekt, czego najlepszym dowodem służyć może masowe pociąganie do odpowiedzialności w stolicy albo w miastach prowincyonalnych setek właścicieli sklepów w zgóry oznaczonym, dowolnym dniu. Polityka ta sprzeciwia się elementarnym zasadom ekonomicznym i daje nawet wprost przeciwne rezultaty. Faktem bowiem jest, że nawet niezwykle wysokie kary nie wpływają na ukształtowanie się cen rynkowych. Stosowanie represyi i kar, a częstokroć wynikłych z mylnego stosowania ustawy przyczynia się do obniżenia powagi moralnej państwa i kładzie na całe kupiectwo piętno hańby.

I nawet sam p. premier Grabski wyraził wątpliwość co do rezultatów tej akcyi.

Ze względu na powyższe momenty mówca stawia szereg wniosków w formie apelu do pp. Ministr. zmierzających do usunięcia a narazie do zmodyfikowania tej ustawy o walce z lichwą.

STOSUNKI NA PROWINCYI.

Po referacie inż. Zajdenmana głos zabiera p. inż. Sztoleman z Włocławka. Mówca zobrazował całokształt naszych stosunków. Kupiec prowincyonalny nie czuje na sobie opieki państwa. Roztacza raczej nad nim nadzór policyant, sędzia i prokurator. Stosunki są tak złe, że wymagają natychmiastowej naprawy. Obserwowane są wypadki, że kupiec w niedzielę przychodzi do sklepu uporządkować towary lub prowadzić „sławetne" księgi... obrotu, natychmiast zjawia się jednymi drzwiami członek Rozwoju z policyantem, który spisuje protokóła, drugimi drzwiami wchodzi inny członek Rozwoju, który mówi, że da się tę sprawę zalagodzić. Na prowincyi odczuwać się daje brak skonsolidowania kupiectwa żydowskiego i dlatego mówca apeluje do Centrali Zw. Kupców, by powołała w tym celu Radę Centralną, której idea powstała jeszcze na II zjeździe. Pozatem w końcu mówca stawia rezolucyę, wzywającą Centralę Z. K. w Warszawie do natychmiastowego podjęcia prac w kierunku powołania Banku Akcyjnego kupiectwa żydowskiego.

W dalszym ciągu głos zabrał p. Grynszpan, który zobrazował całokształt stosunków, jakie zachodzą

w handlu tytoniowym.

Mówca w końcu przedstawia Zjazdowi do uchwały rezolucyę, zmierzającą do uregulowania spraw handlu tymi artykułami usunięcia ograniczeń, stosowanych przez Rząd ze szkodą dla Państwa.

O godz. 3 p. p. zarządzono przerwę obiadową.

KRESY.

Po przerwie zabrał głos p. dr. Rapaport. Mówca dosadnie zilustrował stosunki, jakie panują w woj. Wołyńskim.

O samowoli tamtejszych władz administracyjnych świadczyć mogą fakty, że walka z lichwą prowadzi się tam przy pomocy więzienia i kajdan.

Przedawnione i przestarzałe rozporządzenie b. gen. kom. Ziem Wsch. oddzielające Kresy od reszty Państwa nadal pozostaje w mocy. Administracyę na Krsach obsadza się ludźmi, pozbawionemi wykształcenia, co również nie może wpłynąć dodatnio na stosunki. Mówca stawia rezolucyę, wzywającą przedstawicieli kupiectwa, by w porozumieniu z kołem posłów żyd. przedsięwzięło energiczną akcyę w celu sanacyi stosunków administracyjnych na Wschodzie.

Delegat z województwa Łódzkiego p. Festenstadt wskazuje, że ceny towarów na prowincyi reguluje konkurencya a nie martwe nigdy nie stosowane w życiu cenniki.

Następnie przemawiał w sprawie walki z lichwą p. pos. Eisenstein, który sądzi, że uda się znieść ten urząd przez pertraktacye z Rządem.

BANK POLSKI.

Na trybunę wstąpił witany owacyjnemi oklaskami p. senator Szereszowski, który przedstawił

całokształt spraw związanych z sanacyą Skarbu Państwa.

Podkreślił on zadania gospodarcze banku Polskiego związane z szerokim udzieleniem kredytów dla przemysłu i handlu.

P. Senator nawoływał do subskrybowania akcyi Banku Polskiego.

Ożywioną dyskusyę wywołała sprawa zorganizowania kupców prowincyonalnych.

W wyczerpującem oświadczeniu podniósł sen. Truskier dotychczasowe prace Związku, 18 letniej działalności nad zorganizowaniem kupiectwa prowadzonej wśród niezwykle ciężkich warunków.

W następstwie odbyło się głosowanie nad zgłoszonemi rezolucyami. Uchwalono m. in. rezolucyę w sprawie obniżenia podatku obrotowego, zniesienia ksiąg obrotowych (rez. adw. Natansona) nieobliczania zaliczek na pod. majątkowy w zależności od obrotu zorganizowania należytego władz skarbowych niższych i wyższych instancyi, zniesienia hańbiącego Urzędu do Walki z lichwą (inż. Zajdeman) poczynienia doraźnych zarządzeń rządowych w dziedzinie taryf kolejowych, opłat celnych i eksportowych (sen. Szereszowski).

Wotum ufności dla Koła Żydowskiego.

Burzą oklasków została przyjęta rezolucya wyrażająca uznanie i podziękowanie za dotychczasową pracę w dziedzinie gospodarczej pp. przedstawicielom kupiectwa w ciałach ustawodawczych oraz całemu Kołu Żydowskiemu oraz władzom kierowniczym Centr. Związku Kupców.

Przy wnioskach nagłych postawił inż. Feuerstein ze Lwowa, w imieniu grupy delegatów propozycyę, aby kupiectwo żydowskie wzięło udział w konferencyi propalestyńskiej, która odbędzie się wkrótce w Warszawie. Wniosek przyjęto hucznemi oklaskami. Przewodniczący senator Truskier zwrócił jednak uwagę, że wniosek można było postawić po porozumieniu się z prezydyum zjazdu i zażądał unieważnienia wniosku. Na sali dały się słyszeć protesty. Zwolennicy propozycyi oświadczyli, że nie chcą na zjeździe uprawiać polityki, pragną jednak, aby kupiectwo żydowskie zainteresowało się Palestyną ze względów ekonomicznych.

Na to oświadczył senator Truskier, że w zasadzie nie sprzeciwia się wnioskowi lecz sposobowi wniesienia postawienia tego wniosku. Na tem burzliwe posiedzenie końcowe zamknięto. W lokalu związku kupieckiego odbył się po posiedzeniu bankiet.

Ciasnota na rynku pieniężnym a podatek majątkowy.

Łódź, 5 marca.

Dnia 25-go lutego br. minął ostateczny termin wpłacania I-ej raty II-ej zaliczki podatku majątkowego. Nie wszyscy płatnicy wywiązali się ze swego obowiązku, zwłaszcza ci z pośród sfer drobnych kupców i przemysłowców. Rząd w zrozumieniu konieczności jak najszybszego zapełnienia kas państwowych wydał rozporządzenie, nakazujące przeprowadzenie natychmiastowych sekwestrów i licytacyi ruchomości należących do niepunktualnych płatników. Postępowanie to bezwarunkowo słuszne w stosunku do obywateli, uchylających się od swego obowiązku pomimo możności jeg wypełnienia, nie może być uznane za takie, gdy chodzi o jednostki, obdarzone dobremi chęciami, ale nie mogące na termin zdobyć dostatecznej ilości gotówki. Do tych ostatnich należą przedewszystkiem drobni kupcy i fabrykanci włókienniczy, którzy pomimo przemijającego ożywienia w handlu nie rozporządzają większemi zasobami płynnej gotówki, gdyż transakcye manufakturą wykonywa się ostatnio za pokryciem wekslami złotowemi wynoszącemi od 70% do100% całej sumy. Nieznaczna ilość gotówki, jaką otrzymują sprzedający towary włókiennicze, muszą zużywać na spłacenie zaległych zobowiązań pozostałych jeszcze z czasu weksla markowego i wykupywanie protestów, których ilość doszła w Łodzi w ub. m. do horendalnych rozmiarów. Sytuacyę pogarsza fakt, iż termin ostateczny wpłacania zaliczki przypadał tuż przed ultimo na które, jak wiadomo, przypadają na większe płatności. Z tej niepożądanej sytuacyi zarówno dla płatników jak dla rządu istnieje rozwiązanie, które w razie przyjęcia go, nie narazi skarbu na straty, a kupców i przemysłowców chroni od licytacyi. Rozwiązanie to polega na tem, żeby rząd przypadające mu należności przyjął częściowo tylko gotówką, a częściowo wekslami złotowemi wystawionemi przez solidnych kupców i przemysłowców, którzy mogą dać bądź weksle własne bądź otrzymane na pokrycie sprzedanego towaru. Najlepszem sprawdzeniem solidności firmy jest stwierdzenie, czy PKKP. przyjmowała do dyskonta ich weksle. W ten sposób ci wszyscy, którzy nie mogą zdobyć potrzebnych zapasów gotówki, co dotyczy zwłaszcza tych firm, które na mocy podatku obrotowego mają wymierzoną zaliczkę przerastającą ich zdolności płatnicze, będą mogli stopniowo uiścić się ze swych zobowiązań z pożytkiem dla siebie i dla skarbu. Ten ostatni zaś mógłby zdyskontować otrzymane weksle w PKKP. która rozporządza obecnie znacznemi zapasami gotówki. W przeciwnym razie wynikną fatalne skutki dla handlu łódzkiego, gdyż wielu kupców, chcąc uniknąć kompromitacyi w ostatniej chwili przed sekwestrem posprzedaje towar za gotówkę za bezcen, co wobec nieznacznego popytu spowoduje spotęgowanie zastoju, tak bardzo niepożądanego w okresie sanacyjnym.

Trzeba wyrazić nadzieję, że p. m. Grabski weźmie pod uwagę trudne położenie drobnych kupców i przemysłowców i nie będzie ich traktował na równi z płatnikami ujawniającymi złą wolę ale znajdzie wyjście kompromisowe, z których wskazane powyżej jest bezwarunkowo najdogodniejsze dla obu stron.

M. W-r.

WIADOMOSCI POLITYCZNE.

Echa zniesienia kalifatu

„Times" donosi, że postanowienie zgromadzenia narodowego w Angorze w sprawie zniesienia kalifatu nastąpiło o 2 w nocy. Natychmiast udał się prezydent policyi w Konstantynopolu z oddziałem urzędników policyjnych do Kalifa. Zażądano od byłego sułtana, by zasiadł na tronie a następnie odczytano mu uchwałę zgromadzenia narodowego, dotyczącą jego detronizacyi. Następnie rozkazano mu w przeciągu jednej godziny opuścić wraz ze synem i dwiema żonami miasto.

Dalsze postepowe plany Kemala Paszy

„Trybuna" donosi z Konstantynopola, że wśród radykalnych reform konstytuanty w Angorze znajduje się także plan zniesienia tureckiego alfabetu. Proponuje się niemniej jak wprowadzenie alfabetu łacińskiego. Propozycyę tę motywuje się w ten sposób, że przyczyna analfabetyzmu leży w trudności wyuczenia się tureckiego alfabetu. Tureckie pisma wypowiadają się za tym planem.

Wybory we Francyi.

Francuska rada ministrów ma zająć się definitywnem ustaleniem francuskich wyborów. Zdaje się, iż jest zamiarem Poincarego przeprowadzić wybory jaknajpóźniej i dlatego należy przypuszczać, że dzień wyborów będzie ustalony na 18 maja. Ponieważ obecna Izba posłów ma przeprowadzić wiele ustaw, sesya jej zakończy się prawdopodobnie w połowie kwietnia, tak, że dla kampanii wyborczej pozostanie jeszcze cały miesiąc.

KRONIKA.

Kraków, 8 marca.

— **STAN WODY NA WIŚLE** w ciągu dnia wczorajszego nie uległ żadnej zmianie. Na przestrzeni od Norbertanek do Płaszowa Wisła jest w zupełności wolna od lodu, natomiast za Płaszowem lód zatrzymał się, tworząc dłuższy zator.

— **O ULGI PASZPORTOWE.** Przez cały wczorajszy dzień gromadziły się w biurze paszportowem przy krakowskiej dyrekcyi policyi tłumy interesantów, zasięgając informacyi o ulgach w opłatach paszportowych. Ponieważ dotąd nie nadeszły w tej sprawie ostateczne instrukcye z Warszawy dyrekcya policyi wstrzymywała się z informowaniem o przypuszczalnych stawkach ulgowych, które — jak słychać wynosić mają dla kupców 100 złotych, zaś dla jadących zagranicę w celach kuracyjnych i naukowych 25 złotych.

— **ZACIĄG OCHOTNICZY DO WOJSKA.** Do dnia 1 kwietnia br. będą przyjmowane podania ochotników rocznika 1904, 1905, 1906. Podania należy wnosić do PKU z załącznikami: 1) Metrykę urodzenia. 2) Swiadectwo moralności. 3) Swiadectwo zawodowe i szkolne, 4) Zgodę rodziców lub opiekunów legalizowaną przez notaryusza.

— **ZATWIERDZENIE OBNIŻONYCH CEN GAZU I ELEKTRYCZNOSCI.** Wczoraj wieczorem odbyło się w magistracie krakowskim posiedzenie miejskiej komisyi gazowo-elektrycznej, na którem zatwierdzono wprowadzoną przez prezydyum miasta przed dwoma tygodniami obniżkę cen bonów gazowych na 720 tysięcy mp, zaś bonów elektrycznych na 1300 tysięcy mp.

— **O OPŁATY SZKOLNE OD DZIECI URZĘDNIKÓW MIEJSKICH.** Tow. urzędników miejskich uchwaliło interweniować w kuratoryum krakowskiem celem uzyskania ulg w opłatach szkolnych dla dzieci funkcyonaryuszy miejskich. Towarzystwo wyszło z założenia że magistrat jako władza polityczna I instancyi w poruczonym zakresie działania funguje w charakterze urzędu państwowego, wobec czego funkcyonaryusze miejscy winni korzystać z uprawnień, przysługujących urzędnikom państwowym.

— **NOWY PODATEK GMINNY OD ALKOHOLU.** W ostatnich dniach weszły w życie nowe opłaty gminne od wina, miodu i piwa. Opłaty te wynoszą od 1 litra wina 300 tysięcy mp, od miodu 100, od piwa 50. Organa miejskie przeprowadzają kontrolę po restauracyach i magazynach, wymierzając należytość podatkową.

— **GRZYWNY ZA JAZDĘ „NA GAPĘ".** Krakowska spółka tramwajowa opierając się na rozporządzeniu ministerstwa kolei z dnia 31 stycznia br. wprowadza z dniem dzisiejszym przymus wykazywania się pasażerów przy wysiadaniu z wozu biletem jazdy. W razie braku takiego biletu pasażer będzie musiał uiścić bezzwłocznie konduktorowi poczwórną cenę biletu jazdy. Celem uniknięcia nieporozumień ze służbą tramwajową, publiczność winna przy wsiadaniu żądać biletu jazdy, lub zaznaczenia posiadania danego biletu i zatrzymać go do końca jazdy.

— **NA TARGU WCZORAJSZYM** płacono za litr mleka zbieranego 400 do 450 tysięcy mp, niezbieranego 500 do 550, śmietany słodkiej 700 do 800, kwaśnej 1400 do 1600, 1 kg masła 8 do 8 i pół miliona mp. sera 2 do 2100, jajo 160 do 170. Drób: kura 6 do 10 milionów mp, kaczka 7 do 12, gęś 14 do 20, indyk 25 do 35, indyczka 18 do 25.

— **KONTROLA CEN OWOCÓW I SŁODYCZY.** Jak się dowiadujemy, organa kontrolne magistratu krakowskiego i urzędu walki z lichwą przystąpią w najbliższych dniach do ścisłej kontroli cen w cukierniach i sklepach owocowych w Krakowie. Kontrola zarządzona została przez władze z powodu tego, że mimo spadku cen mąki, cukru i nabiału, cukiernicy nie obniżyli dotąd cen swych wyrobów. Również właściciele owocarni pobierają dowolne ceny, przyczem bardzo często zdarza się, że owoce tego samego gatunku są w jednych sklepach znacznie droższe, aniżeli w innych. Różnica cen dochodzi do 50 procent.

— **SEANSE Z GUZIKIEM.** Na zaproszenie krakowskiego Towarzystwa metapsychicznego przybył do Krakowa p. Guzik, znane medyum i rozpoczął wczoraj cykl seansów w mieszkaniu prezesa towarzystwa prof. dra Klęska. W seansach bierze udział prof. Uniw. Jag. oraz wydział towarzystwa.

— **ZAKAZ JAZDY AUTOMOBILAMI CIĘŻAROWYMI W ŚRODMIEŚCIU.** Magistrat wydał zakaz przejazdu automobilami ciężarowymi ulicami: św. Anny, Bracką, Gołębią, Floryańską, Grodzką, Dominikańską, Jagiellońską, św. Jana, Kanoniczą, Kopernika, św. Krzyża, św. Marka Mikołajską, Pijarską, Reformacką, Senacką, Sienną, Sławkowską, Szczepańską, Szewską św. Tomasza, pl. Magdaleny i pl. Maryackim (od strony kościoła św. Barbary). Niestosujący się do zakazu ulegną po myśli obowiązujących przepisów surowym grzywnom ewentualnie karom aresztu.

— **FAŁSZYWY AGENT.** Do policyi doniósł p. Pinkas Käfer, współwłaściciel firmy Käfer-Federgrün, składu farb i lakierów, że po miastach prowincyonalnych uwija się niejaki Gerson Westreich (lat 49) bez zajęcia i przedstawiając się jako współwłaściciel wspomnianej firmy przyjmuje zamówienia farb i lakierów, pobierając na nie znaczne zaliczki. Policya wszczęła poszukiwania za fałszywym dostawcą.

— **AMATOR NAFTY.** Policya aresztowała wczoraj Franciszka Sadzika pod zarzutem kradzieży 1 beczki nafty na szkodę kupca Salomona Drängera przy ulicy Miodowej l. 22. Beczkę z naftą odebrano i wrócono poszkodowanemu.

—o-o—

DYABLIK DRUKARSKI. W artykule onegdajszym „Pouczające cyfry" w rubryce: „Polska" — powinno być w szeregu „Liczba Żydów": 3,630,000 a nie jak błędnie wydrukowano 363.000.

Zniesienie kalifatu

a dzisiejsza reduta oryentalna

Jak nas informują, zniesienie kalifatu wywołało głębokie poruszenie wśród uczestników dzisiejszej reduty oryentalnej. Szerokie sfery wytwornej publiczności postanowiły dzisiaj urządzić tłumną manifstacyę przez przystrojenie się w strój oryentalne aby w ten sposób wyrazić współczucie wygnanemu kalifowi.

Kalif ma podobno zjawić się incognito na Reducie w przebraniu ze slynnej bajki Hanifa: „Kalif—bocian".

—o-o—

— „ORYENTALNA" odbędzie się dziś w salach Starego Teatru.

Wszelkie przygotowania ukończono. Początek o godz. 10-ej wiecz. Wstęp tylko za okazaniem imiennego zaproszenia względnie legitymacyi akademickiej.

Celem uniknięcia natłoku można rezerwować bilety przy kasie od godz. 3 pop. Kostyum lub strój wieczorowy bezwzględnie obowiązuje.

—o-o—

— **WYCIECZKA DO PALESTYNY.** Biuro palestyńskie w Krakowie zawiadamia zgłaszającym dodatkowo swój udział we wycieczce do Palestyny, iż skłonne jest w każdym poszczególnym wypadku zająć się załatwieniem formalności, sprawy zakupu kart okrętowych i uzyskania wiz paszportowych.

Zgłoszenia przyjmuje się w biurze palestyńskiem, Stradom Nr. 15.

—o-o—

— **KOMITET CENTRALNY ORGANIZACYI SYONSKIEJ** wzywa wszystkie Komitety Lokalne, ażeby do dnia 15 bm. przeprowadziły akcyę szeklową i przesłały dokładne sprawozdanie o jej przebiegu.

—o-o—

— **CHALUCIM!** Jutro w niedzielę godz. 7'30 wiecz. (Stradom 15, I. p. of.) zebranie. Obecność wszystkich konieczna.

—o-o—

— **MERKAZ HACEIRIM.** Dziś o godzinie 7 i pół wieczorem odbędzie się w sali Ezry, Krakowska 41, „Wieczór Rosenfelda", z bogatym programem, wykonany przez sekcyę dramatyczną.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— **WIECZÓR MUZYKI I POEZYI MŁODOHEBRAJSKIEJ.** Kom. Okr. Tarbuth urządza w poniedziałek, 24 bm. w sali lekarskiej (Radziwiłłowska 4) wieczór muzyki i poezyi młodohebrajskiej w wykonaniu p. Mirjam Zimmermanowej (fortepian) i p. Gustawy Lindenbaum-Kohnowej (recytacye).

Na program złożą się najnowsze utwory muzyki żydowskiej, włoskiej, francuskiej i rosyjskiej, które pianistka wykonała z wielkim powodzeniem w Wiedniu, a które wkrótce ma powtórzyć w Kairze i Palestynie. Część recytacyjną wygłosi p. Gustawa Lindenbaum-Kohnowa, kierowniczka hebrajskiego kursu dramatycznego w Krakowie.

Bilety są do nabycia w sklepie Braci Landwirth przy ulicy Grodzkiej.

— **Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO.** „Czwartek Leona Wyrwicza". Chcąc zabezpieczyć naszej publiczności spokojne a nawet wesołe spędzenie fatalnego dnia pierwszej trzynastki w poście urządza p. Leon Wyrwicz w sali teatru im. Słowackiego wieczór, którego program w znacznej części przyniesie odbicie najświeższych przeżyć Krakowa w ubiegłym karnawale. Wieczór ten odbędzie się we czwartek 13 bm. o godz. 10 wiecz. Ceny biletów nie podwyższone kasa ułatwia nabycie za gotówkę.

— **Z OPERETKI.** Dziś w sobotę o 8 w. świetna operetka Hirsza „Szalona Lola". która co chwilę na widowni wywołuje burzę oklasków i salwy śmiechu. Jutro w niedzielę 9 bm. o 4 pop. „Królowa przedmieścia" o 8 w. stale atrakcyjna „Katja tancerka". W poniedziałek teatr zamknięty z powodu wyjzdu operetki do Cieszyna z „Szaloną Lolą".

— **Z BAGTELI.** „Chimery" na przedstawieniu popołudniowem. Dzisiaj w sobotę 8 bm. ukażą się w Bagateli poraz ostatni „Chimery" Chiarellego o godz. 4-ej popołudniu po cenach zniżonych. „Dziesięć minut w samochodzie" wesoła farsa Jerzego Berra, ukaże się raz jeszcze w poniedziałek.

— **ODCZYT.** Dziś w sobotę dnia 8 marca odbędzie się w lokalu „Cheder Iwri" Kupa 16 odczyt p. Eliasza Markusa w języku hebrajskim n. t. „Naród i język". Początek o godz. 7'30 wieczór.

ŻYD. UNIWERSYTET LUDOWY „TARBUT"
Brzozowa 5.

Dziś sobota: B. Rappaport: „Problemy filozoficzne" II. (hebr.).

Niedziela: Dr Feldhorn: „Współczesna literatura polska".

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.

Sobota: „Podatek majątkowy".

Niedziela popoł.: „Gwałtu co się dzieje", wiecz. „Świerszcz za kominem".

TEATR BAGATELA.

Sobota popoł.: „Chimery" (ceny zniżone), wiecz „Jabłuszko" (nowość).

Niedziela popoł.: „Prawda w winie" (ceny zniżone), wiecz. „Jabłuszko".

OPERETKA.

Sobota: „Szalona Lola".

Niedziela popoł.: „Królowa przedmieścia" wiecz „Katja tancerka".

Z SALI SĄDOWEJ.

ECHA DEMONSTRACYI Z GRUDNIA 1922 r.

W dniu wczorajszym odbyła się w krakowskim sądzie okręgowym karnym rozprawa przeciw Władysławowi Teichmanowi, Czesławowi Letnerowi i Rozalii Banaś, oskarżonym o gwałt publiczny z okazyi demonstracyjnych zaburzeń w Krakowie po zabiciu śp. prezydenta Narutowicza.

Według aktu oskarżenia po zgromadzeniu ludowem pod pomnikiem Mickiewicza miała Rozalia Banaś wybić kamieniem dużą szybę wystawową w perfumeryi „Alba" przy ul. Szczepańskiej, zaś Teichman i Letner mieli wybić szyby w redakcyi „Gońca". Banasiowa wyparła się winy, zaś oskarżeni Teichman i Letner twierdzili, że szyby w redakcyi wybił tłum, przeciągający ul. Dunajewskiego. Przesłuchano wywiadowców policyi, których zeznania obciążały obwinionych, poczem trybunał pod przewodnictwem s. s. o. dra Kaczmarskiego wydał wyrok, zasądzający Banasiową na 3 miesiące więzienia, Teichmana na 3½, zaś Letnera na 4 miesiące. Kara została w zupełności umorzona aresztem [illegible]. Bronili adw. dr Heski i dr Lusig[illegible]

Z KRAJU.

Drugi kadłubowy zjazd rzemieślników żydowskich

Warszawa. (tel. wł.). Dalszy ciąg dyskusyi: Budżet centralnej rady rzemieślniczej referował p. L. Rotband. Referent żądał 48 miliardów mk. na pozostałe 10 miesięcy rb. na wykonanie zadań przyszłej centralnej rady rzemieślniczej.

O zadaniach społecznych i ekonomicznych organizacyi rzemieślniczych referował p. A. Sztrasburger. Mówca wypowiada się za utworzeniem urzędu zawodowego przy „centralnej“ radzie rzemieślniczej, któryby miał kierować całą pracą ekonomiczną w Polsce. Do zadań tego urzędu należałoby przygotowanie funduszu ratunkowego w razie strejku robotniczego oraz utrzymywanie ścisłego kontaktu z organizacyami prowincyonalnemi.

Nad referatem rozwinęła się dyskusya, w której zabrał głos radny Rasner, poruszając stanowisko rzemieślników żydowskich w przyszłych wyborach do zarządów gmin żydowskich i do rad miejskich, które wkrótce mają się odbyć. Mówca zgłosił następującą rezolucyę: podczas wyborów do gmin żydowskich należy popierać konsolidacyę narodowo-demokratycznych żywiołów żydowskich; podczas wyborów do rad miejskich trzeba utworzyć blok z temi stronnictwami, które stoją na gruncie demokratycznym i wystawiły żądania żydowskiej narodowo-personalnej autonomii. Przed wyborami mowca zaleca zwołać posiedzenie plenarne przyszłej „centralnej“ rady rzemieślniczej, która będzie miała za zadanie ustalić, z któremi stronnictwami trzeba iść przy wyborach i zażądać dla rzemieślników takiej ilości mandatów, która odpowiadałaby ich siłom organizacyjnym.

P. Lazar Kahan (Łódź) zreferował sprawę centrali dla kredytu i surowców, przedstawiając zasady, na jakich centrala ta ma powstać.

Przymusowe ściąganie podatku majątkowego

W 150 wypadkach zarządzono zajęcie ruchomości

Łódź. (Tel. wł.) W dniu wczorajszym dyrektor łódzkiej izby skarbowej L. Towarnicki zwołał konferencyę z kierownikami miejscowych urzędów skarbowych, na której zażądał przedłożenia sobie sprawozdania z wysłanych nakazów sekwestracyjnych na ściąganie przymusowe pierwszej raty na drugą zaliczkę podatku majątkowego.

Kierownik II urzędu skarbowego przedstawił, iż z ogólnej ilości 1288 nakazów sekwestracyjnych wysłanych opornym płatnikom — musiał w 150 wypadkach zarządzić zajęcie ruchomości.

Dyrektor L. Towarnicki polecił z całą bezwzględnością przystąpić do stosowania przysługujących środków przewidzianych odpowiednimi ustawami.

Dąbrowa k. Tarnowa. Staraniem Żyd. Biblioteki i czytelni ludowej odbył się u nas w niedzielę 2 marca br. Wieczorek, na którym odegrano obraz życiowy Kornbluta „Motje Majlech der Stolar“ — Najlepiej grały z pań Gusta Fleischer i Jeta Gutfreund z panów Betriebnis oraz Wiesenfeld, Kappelner, Rössler i Wassermann. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna. Czysty dochód około 500 milionów mp przeznaczony został na zakupno książek dla żyd. biblioteki.

Kronika telegraficzna.

— Wczoraj Hannoteaux, Bonin, Longare i Robert Cecil podpisali protokół w sprawie rekonstrukcyi finansowej Węgier.

— Kafandaris odmówił przyjęcia delegacyi oficerów, która przybyła dla wyrażenia mu opinii o sytuacyi politycznej.

— Izba lordów przyjęła w trzeciem czytaniu projekt ratyfikacyi traktatu lozańskiego.

— Prezydent republiki czeskiej, Massaryk, obchodził w dniu wczorajszym 74-tą rocznicę urodzin.

Tym P. T. Prenumeratorom, którzy nie odnowią bezzwłocznie prenumeraty, będziemy zmuszeni wstrzymać z dniem 12-go b. m. wysyłkę naszego pisma.

Przegląd gospodarczy.

Dalsze ułatwienia przy nabywaniu akcyi Banku Polskiego.

Już w połowie lutego Ministerstwo Skarbu upoważniło banki do sprzedawania klijentom walut i dewiz, potrzebnych na dokonanie zapisów na akcye Banku Polskiego, lecz tylko w ilościach do 10 sztuk akcyj na osobę. Obecnie ograniczenie to zostało zniesione; banki dewizowe mają prawo sprzedawać klijentom, pragnącym nabyć akcye Banku Polskiego, każdą sumę walut. Każdy obywatel ma przeto możność zakupna bez ograniczeń akcyi Banku Polskiego za marki polskie.

Również PKKP. poczyniła w tej dziedzinie ułatwienia. Wszystkie Oddziały PKKP. będą przyjmowały wpłaty na akcye Banku Polskiego w markach polskich, w ilościach do 50 sztuk akcyj na jednego subskrybenta. Cena jednej akcyi, wpłaconej w markach polskich, wynosi w PKKP. aż do odwołania 180,000.000 — marek polskich

Decyzye powyższe są dowodem pomyślnej sytuacyi, jaka od dłuższego czasu panuje już na naszym rynku walutowym. Podkreślić jednak należy, iż wpłaty, dokonywane w złocie i walutach zagranicznych, są oczywiście dla Banku Polskiego nawet bardziej pożądane od wpłat markami. Spodziewać się przeto należy, że wszyscy, którzy waluty lub złoto posiadają, zużyją je na dokonanie zapisów. Wymienione udogodnienia mają ułatwić dokonanie zapisu akcyi Banku Polskiego jedynie tym, którzy ani walut, ani dewiz nie posiadają.

Obligacye pożyczek amerykańskich mogą być użyte

jako wpłaty na akcye Banku Polskiego.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa, pragnąc ułatwić posiadaczom obligacyi państwowych pożyczek Stanów Zjednoczonych zapisy na akcye Banku Polskiego, przyjmuje jako pokrycie subskrybcyi obligacye następujących pożyczek:

United States First Loan		3½%	1947
„	„	4½%	1947
„	„ Second	4%	1942
„	„	4¼%	1942
„	„ Third	4¼%	1928
„	„ Fourth	4¼%	1938

Dol. 100, - w obligacyi jednej z wymienionych pożyczek wraz z bieżącym kuponem będzie zaliczane jako równowartość pięciu akcyi Banku Polskiego, tj. za 96,50 dol.

HANDEL

CŁO NA PRECYOZA Z ROSYI SOWIECKIEJ. Min. Przemysłu i Handlu informuje, że w sprawie zwolnienia od cła wyrobów ze szlachetnych kamieni i metali, sprowadzanych ze S. S. S. R. nie jest dopuszczonych bezcłowy przywóz tych kamieni nawet w razie udowodnienia użycia tych precyozów jako środków zapłaty. Natomiast zwalniane od cła mogą być wyroby ze szlachetnych kamieni i metali, przywożone przez reemigrantów z Rosyi sowieckiej i Ukrainy.

ZAWIESZENIE OPŁAT WYWOZOWYCH. Uchwały zmniejszonego kompletu Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu powzięte na ostatnim posiedzeniu, a tyczące się opłat wywozowych są zawieszone a sprawa przedstawiona została do decyzyi ministra przemysłu i handlu.

PRZEMYSŁ

REDUKCYA DNI ŚWIĄTECZNYCH. W końcu ub. miesiąca odbyły się między ministeryalne narady w sprawie redukcyi dni świątecznych. Jak się dowiadujemy do uzgodnienia stanowiska dotychczas nie doszło. Przedstawiciel Min. Przemysłu i Handlu domagał się dostosowania liczby świąt do „motu proprio“ Piusa X. z r. 1911, które wyznacza 7 dni świątecznych, oraz dodanie święta narodowego 3-go Maja. Stanowisko to nie uzyskało poparcia, bowiem przedstawiciel Min. Pracy domagał się utrzymania obecnej liczby 13 i pół dni świątecznych. Sprawa ilości dni świąt znajdzie się wobec tego na porządku dziennym Rady Ministrów w czasie najbliższym. Pozatem omawiana była sprawa przeniesienia świąt katolickich na inne dni świąt innych wyznań, o ile większość pracowników danego zakładu wyznaje religię niekatolicką. Zgodzono się, iż przeniesienie to byłoby możliwe tylko tam, gdzie wszyscy pracownicy nie są katolikami.

FINANSE

TERMINY PODATKÓW PAŃSTWOWYCH W MARCU. W marcu przypadają do zapłaty następujące ważniejsze podatki bezpośrednio 1) druga rata drugiej zaliczki na podatek majątkowy do dn. 26 marca; 2) pierwsza rata podatku gruntowego — do dn. 15 marca br.; 3) wpłata podatku przemysłowego od obrotu przemysłowego za m. luty — do dn. 15 marca; 4) podatek przemysłowy za drugie półrocze 1923 r. uwidoczniony w nakazach płatniczych lub listach imiennych do dn. 15 marca; 5) podatek dochodowy od uposażeń płatny w ciągu 7 dni od dokonania wypłaty; 6) i inne wydatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w marcu. Podatki powyższe wpłacać należy za pośrednictwem Izb Skarbowych bądź oddziałów P. K. K. P. i P. K: O. Za nie dotrzymanie terminów powyższych płatnikom niesumiennym grożą wysokie kary oraz koszty egzekucyjne. Od uczciwości płatników w znacznej mierze zależy uzdrowienie stanu gospodarczego, poprawy waluty oraz ugruntowanie Banku Emisyjnego.

PODATEK MAJĄTKOWY WPŁYWA DO KASY NORMALNIE. Wpływ podatku majątkowego I raty, 2 zaliczki przewyższył przewidywania budżetowe. Do kasy wpłynęło nie licząc wpłat do P. K. K. P., PKO. oraz wpływu za eksport zboża i za weksle przemysłowe 29,485,591 fr. zł. Sama Warszawa wpłaciła ¼ ogólnego wpływu I raty, 2 zaliczki. Zaległości podatkowe przy zarządzeniu egzekucyjnym przysporzą jeszcze kilka milionów franków złotych.

Z giełdy.

Kraków, 7 marca.

Giełda akcyj wykazywała dziś tendencyę niejednolitą, naogół raczej słabszą. Niektóre tylko papiery poprawiły się w kursie jak Chybie, Parowozy i P. Nafta, która jednak nie zdołała utrzymać do końca swej zwyżki.

Po giełdzie robiono: Jaworzno drobne 124 tysiące, płacono bez transakcyi. Po 25 sztuk 115,000 płacono. Nitrat 1,200, Len 5,200 do 5,300. Węglówki 140—138, Lokomotywy 2,850 —2.700. Nafta Krosno 3.700—3.200. Elektrownia na Sanie 850 płacono, Nobel 8—7,800, VB 7.200, Zw. ekonom. Kółek roln. 500 towar.

Waluty i dewizy w obrotach bankowych. Waluty: Dolary 9.430. Czeki: Nowy Jork 9,450 —9.440—9.435, Londyn 40.500—40,300, Paryż 378, Medyolan 407, Zurych 1632—1633 i pół do 1633. Wiedeń 134 i trzy czwarte do 134 i pół, Praga 273 i pół.

Akcye bankowe, handlowe i przem.:

	Transakcye	
	7 III.	6 III.
Polski Bank Przem. I-VII	2.00—2425	2530—2585
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	—	3000—3100
Ziemski Bank Kredyt.	875—850	875
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	600
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	27500-26500	29500-30000
Polskie Tow. handl.	1800—1775	1850—1900
Handl. Sp. akc. „Impex“	106·5—105	110
„Pharma“ Mag. Jawornicki	2900—2800	3050—3150
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	530—575
„Polski Glob“	—	—
C. Hartwig, Poznań	—	—
Żegluga Polska	500—490	500—540
Warsz.Tow.Trans.i Żeglugi	—	—
Zieleniewski I—IV	49600-49500	49690-49590
H.Cegielski, Poznań	3125—3050	3100—3200
Parowozy I-III.	2150—2100	2025—2100
„Automotor“ fabr.samoch.	—	—
„Ziemiesz“ fabr.masz.roln.	—	—
Modrzejowskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	3200—3100	3150—3200
Zakłady amunic. „Pocisk“	6650—6480	6800
Huta żelazna, Kraków	—	—
„Górka“ fabryka cementu	76000	76500-77250
Sierszańskie Zak. Gór.S.A.	26000-25600	25750-26250
„Tepego“ Tow.dla prz.gór.	11900-11700	11900-12000
Akc. Tow. naft. „Galicya“	—	—
A. T. dla przem. oleju skal.	—	—
Polska Nafta	2800—2550	2650—2725
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	2600—2875	2625—2675
„Oikos“ T. A.	20000-19500	—
„Strug“ Przem. drzewny I.	7000—6800	6900—7000
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	725	—
Syndykat koszyk. Kraków	1100—1050	1050—1200
Fabr. przet. ch. w Trzebini	16750-16500	—
„Azot“ I—IV.	2550—2450	2625—2700
„Agrochemia“	—	—
„Krakus“ Z. fab. prz. wysk.	7600—7550	7500—7600
Fabr. cukru w Chodorowie	25500-25250	25750-26500
Cukrownia Chybie I.	51000-55000	49000-52500
A. Piasecki	3800	3950—4025
Fabr. porcel. w Ćmielowie	4050—4000	3950—4.00
Elektr. w Sierszy I-IV	1700—1600	1650—16..
S. W. Niemojewski	2700—2600	2600
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	900

GIEŁDA WARSZAWSKA

Giełda warszawska z dnia 7 b. m. (PAT) Dolary Stanów Zjedn. tranz. 9,310.000—9,300.000, frank złoty w kupnie 1,797.000 bony złote 1.350.000—1,400.000, pożyczka złota 15000 15025—15000 milionówka 800—825—820. pożyczka dolarowa 5550—5500.

Czeki Belgia tranz. 321000 Berlin tranz. ———, Gdańsk tranz. ———, Holandya tranz. 3485—3465. Londyn tranz. 40,225.000—40,240.000, Nowy Jork tranz. 9,350.000, Paryż tranz. 370000—361000, Praga tranz. 270500—264000, Szwajcarya tranzakcya 1619500—1608750, Wiedeń tranz. ———, Włochy tranz. 399500.

Warszawa 7 b. m. (PAT.) **Giełda. Akcye** Podane cyfry rozumieją się w tysiącach Mp. Bank Małopolski, Kraków ——, Bank Przemysłowy Lwów 2500—2400—2450, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 27000—26500, Puls 1925—2000—1975, Wildt 1950—1975—1950, Cukier Warszawa 23250—22750—22900, Cegielski 3300—3125—3200, Ursus 5250—5600—5450. Parowozy 2300—2150—2250, Zawiercie 255000—260000, Żegluga ————, Polska nafta 2700—2650—2700, Siła i Światło 3600—3160, Cmielow 4500—7850—4500, T. P. G. ——. Starachowice 18500—17800, Pocisk 6600—6770—6600. Zieleniewski 51000, Żyrardów 1570000—1645600—1570000, Chodorów 27060—29500—27000, Trzebinia 3100—3150.

GIEŁDA WIEDENSKA

Papiery lokacyjne. Renta majowa 1100, austr. renta koronowa 880, renta lutowa 2190, węg. renta koronowa ——, losy tureckie ———, priorytety kolei południowej 536000, Kolej południowa 126000.

AKCYE POLSKIE

Iriag 293.000—295.000, bank małopolski 20.500, bank hipot. 23.100, Kompas 29.500, Goleszów 2,280.000, Portland cement 1,355.000, Browary 251.000, Lumen 68.000, nafta ska akc. 570.000, Mraznica 176.000—177.000, TPG 92.

GIEŁDA BERLINSKA

Końcowe kursa dewiz w Berlinie z 7 bm. (PAT) cyfry w markach złotych Amsterdam 156.61 Buenos Aires 14.35 Bruksela 14.36, Chrystiania 56.96 Kopenhaga 66.33 Sztokholm 109.70 Helsingfors 10.57 Włochy 18.05 Londyn 180.55 Nowy York 419 Paryż 16.56 Szwajcarya 72.62 Hiszpania 51.27 Japonia 18.75 Belgrad 5.66 Rio de Janeiro 459 Wiedeń 0,38 Praga 12.21 Budapeszt 5.90 Sofia 3.19.

GIEŁDA ZURYCHSKA.

Zurych, 7. 3 PAT. Zamknięcie giełdy. Holandya 215.40, N. Jork 578 i jedna ósma, Londyn 24.84, Paryż 2265, Medyolan 24.70, Praga 16.70, Bukareszt 302, Belgrad 720, Sofia 415, Wiedeń 00081 i pięć ósmych.

Zurych, 7. 3 PAT. Szwajcarski Bankverein notował dziś nieoficyalnie przekaz na Warszawę 0000050—0000075, przekaz na Berlin 00127½—00130 za 1 bilion.

GIEŁDA PARYZKA

Paryż, 7. 3 PAT. Radio Zamknięcie giełdy. Londyn 103.05, N. Jork 26.26, Belgia 87.10, Hiszpania 321, Włochy 114, Szwajcarya 456, Holandya 977.50, Norwegia 353, Praga 76.80, Rumunia 13.80 Węgry 32.

GIEŁDA LONDYŃSKA

Londyn, 7. 3 PAT Radio. Zamknięcie giełdy. N. Jork 427.93, Francya 133.35, Blgia 130.12, Włochy 100.75, Szwajcarya 24.80, Hiszpania 35.32, Portugalia 1.78, Holandya 11.53, Dania 27.27 i pół, Norwegia 31.65 i pół, Szwecya 16.55 i pół, Helsingfors 170.75, Niemcy 18.000, Austrya 304.500, Praga 14.812.

GIEŁDA LWOWSKA

Lwów, 7. 3 PAT. Giełda. Akcye. B. akc. hipoteczny 2800—2825, B. Małopolski 2800—2825, Przemysłowy 2400—2450, Ziemski Kredytowy 800—850, Browary lwowskie 31.750—32.750, Chodorów 24.750—25.250, Chybie 51.000—52.000, Ćmielów 3750 Lokomotywy 2950—3025, Gałota 1300—1325, Niemojowski 2700—2725, Nitrat 1375—1400, Oikos 18.750—18.900, Parowozy 1880—2075, Pezet 825—850, Pocisk 6600, Nafta 2500.

Lwów, 7. 3 PAT. Giełda zbożowa. Skromne obroty pszenicą i sianem. Nagoył zastój w transakcyach utrzymuje się nadal. Przy zupełnym braku popytu podaż minimalna. Tendencya utrzymana. Usposobienie bardzo słabe.

Stan bezrobocia w Polsce.

Warszawa. PAT. 7. 3. O stanie bezrobocia w państwie świadczą następujące cyfry porównawcze. Liczba bezrobotnych wynosząca w początku lutego roku bieżącego 114.000 ludzi spadła na dzień 1 marca br. do 113.020 ludzi. Jest to stan rzeczy nie o wiele gorszy niż w tym samym okresie roku ubiegłego, bowiem w końcu lutego 1923 r. statystyka obejmowała 106.794 bezrobotnych. Porównanie zaś z rokiem 1922, w którym na dzień 1 marca liczono 206.432 bezrobotnych, świadczy iż obecne bezrobocie nie jest bezpośrednim wynikiem akcyi sanacyjnej rządu.

Ekspose ministra Stresemana w parlamencie niemieckim.

Berlin, 7. 3 PAT. Wczoraj popołudniu odbyło się posiedzenie parlamentu, którego głównym momentem było przemówienie ministra spraw zagranicznych Stressemana. Minister zaznaczył, że obok kwestyi odszkodowań istnieje jeszcze kwestya okupacyi, poza którą ukrywają się aneksyonistyczne tendencye niektórych partyi francuskich. Celem jaknajrychlejszego uchylenia okupacyi, rząd niemiecki jest zmuszony do podjęcia radykalnych kroków do podniesienia stanu finansów niemieckich. Mówiąc o kwestyi kontroli wojskowej, Stresseman oświadczył, że rząd niemiecki jeszcze nie otrzymał tekstu dotyczącego od rady rady ambasadorów. Znajdując, że rozbrojenie Niemiec jest już dokonane Stresseman oświadczał, że Niemcy nie są w stanie prowadzić u siebie kontroli wojskowej. W zakończeniu przemówienia Stresseman wyraził ubolewanie z powodu wystąpienia Ludendorffa przeciw Watykanowi. Wystąpienie to było tem więcej nie na miejscu, że właśnie w tej chwili z inicyatywy Watykanu prowadzona jst wydatna akcya dobroczynna, mająca na celu złagodzenie nędzy w Niemczech.

Dyskusya polityczna nad ekspose Stresemana.

Berlin. PAT. Na wczorajszem posiedzeniu parlamentu niemieckiego toczyła się dalsza dyskusya polityczna. Poseł Rauner (narodowa partya ludowa) ostrzegał rząd niemiecki przed polityką iluzyi oraz wskazywał na to, że kontrola finansowa Niemiec bez względu na to w jakiej formie byłaby wykonywana przez obce państwa doprowadzi Niemcy do zupełnego upadku politycznego. Poseł Helfferich (nacyonalista) uważa, że kontrola finansowa Niemiec jest o wiele gorszem niebezpieczeństwem dla Niemiec niż traktat wersalski. Mówca ubolewał nad przebiegiem procesu monachijskiego i oświadczył imieniem nacyonalistów, iż pogląd wyrażony przez Ludendorffa na sprawę katolicyzmu nie zgadza się z poglądem jego partyi. W odpowiedzi na przemówienie Helffericha zabrał głos Stresemen, który przedstawił w zarysie walki nad Renem i atakował Francyę która jego zdaniem nie pragnie otrzymać odszkodowań, tylko dąży do aneksyi terytoryów, położonych nad Renem i Ruhrą. Stresseman zwrócił się z apelem do narodu niemieckiego i do Niemców całego świata, ażeby ratowali Niemcy od ruiny.

Kiedy nastąpi rozwiązanie parlamentu niemieckiego?

Berlin, 6. 3 PAT. W koałach parlamentarnych krążą w dalszym ciągu pogłoski o możliwości rozwiązania parlamentu w dniu 12 marca. Od wczoraj odbywają się w tej sprawie narady między przywódcami frakcyi. Dziś w południe zbiera się konwent seniorów dla omówienia sytuacyi parlamentarnej. W ciągu najbliższych dni obrady parlamentu jak donoszą pisma, będą prawdopodobnie zawieszone.

Berlin, 6. 3 PAT. Polradio. Rozwiązanie parlamentu nastąpi najprawdopodobniej w drugiej połowie przyszłego tygodnia. Nowe wybory spodziewane są z początkiem maja.

Burzliwe zajście na procesie Hittlera.

Monachium. PAT. Dzisiejsze posiedzenie trybunału rozstrzygającego sprawę Hittlera i tow. było widownią burzliwego zajścia. Adwokat Kohl, jeden z obrońców oskarżonych, zwrócił w przemówieniu zarzut przeciwko prokuratorowi, zarzucając mu nie przestrzeganie regulaminu przy aresztowaniu jednego z pod-sądnych i wystosował szereg zarzutów zapytując, dlaczego Kahr nie został dotychczas aresztowany. Prokurator generalny Stenglein oświadczył, że wobec osobistych zarzutów, zadanych mu przez obronę, nie będzie brał dalszego udziału w rozprawie i poruczywszy swemu zastępcy dalsze sprawowanie funkcyi prokuratora, opuścił salę. Rozprawa została zawieszona do jutra.

Poincare zgłosi we wtorek dymisyę gabinetu?

Paryż, 7. 3 PAT. Polradio. Jeżeli projekty finansowe rządu nie zostaną przez senat przyjęte do wtorku, Poincare zgłosi zapewne prezydentowi Millerandowi dymisyę gabinetu.

Paryż, 7. 3 PAT. W komisyi finansowej senatu przemawiali Poincare i Delasteyrie. Poincare kładł nacisk na konieczność jak najszybszego uchwalenia projektów finansowych. Dla całości projektów w tej formie, jak je uchwaliła Izba, Poincare postawił kwestyę zaufania.

Paryż. PAT. Senat przyjął projekt ustawy uchwalony przez izbę w sprawie zmniejszenia liczby deputowanych.

Paryż. PAT. Poincare odbył naradę z lordem Crewem w sprawie Palatynatu.

Szczegóły afery benzynowej w Czechach

Praga. PAT. Polradio. Komunikat urzędowy policyi stwierdza, że właściciel firmy „Naftaspol", Eugeniu Kallen, przy pomocy dyrektora Benoniego i za pośrednictwem pewnego radcy ministeryalnego zdołał skłonić kilku oficerów do oszustw i nadużyć, polegających na tem, że oficerowie otrzymawszy od tej firmy gratyfikacyę kilkuset tysięcy koron czeskich, przyjmowali zamiast nafty rumuńskiej pośledniejszy gatunek z Polski. Po przyznaniu się do winy Svatki, aresztowano jego żonę, która potwierdziła, że od Benoniego otrzymaał 250.000 koron czeskich. Kapitanowie Gutmosz, Mohl i Dostal przyznali się do winy. Kapitan Brubela obstaje przy twierdzeniu, że jest niewinny; mimo zeznań jego żony. Ministerstwo obrony krajowej stwierdza, że samo wykryło oszustwa. Przedwczesne są wnioski dotyczące wypadków lotniczych, które mogły być spowodowane skutkiem użycia złego gatunku benzyny.

Sztandar czeski we flaszce ze spirytusem.

Praga. PAT, Przeciw komunistycznemu posłowi Hakenowi, który na wczorajszem posiedzeniu izyy postawił na stole prez min. Svehli flaszkę ze spirytusem zatkaną korkiem o barwach czechosłowackich będzie wdrożone postępowanie sądowe z powodu obrażenia barw państwowych.

Likwidacya b. poselstwa rosyjskiego w Serbii

Białogród. PAT. Dzisiejszy komunikat urzędowy donosi, że ponieważ misya poselska dawniejszego rządu rosyjskiego w Białogrodzie Strandmann obejmuje funkcye delegata dla spraw uchodźców rosyjskich oraz obrony interesów emigrantów rosyjskich w królestwie SHS.

Wprowadzenie złotej waluty w Rosyi.

Moskwa. PAT. W wywiadzie udzielonym przedstawicielom prasy Rakowski oświadczył, że reforma monetarna ma duże znaczenie dla stosunków międzynarodowych w związku republik sowieckich. Wprowadzenie monety o stałej wartości, równowaga budżetu i konsolidacya przemysłu odegrają wielką rolę w rokowaniach sowiecko angielskich, ułatwiając otrzymywanie kredytów długoterminowych. — Zdaniem Rakowskiego, dzięki postępom gospodarczym i finansowym związek republik sowieckich znajdzie się niebawem na rynku międzynarodowym w pozycyi korzystniejszej niż szereg państw kapitalistycznych.

— ODPOWIEDZI REDAKCYI. „Syon": Nie zamieścimy.

Drobne ogłoszenia.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart. Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.